Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas – Nepaprastai didelio skaičiaus trečiųjų šalių piliečių, siekiančių gauti tarptautinę apsaugą, atvykimas – Valstybės narės viešosios valdžios institucijų organizuojamas sienos kirtimas siekiant tranzitu vykti į kitą valstybę narę – Įsileidimas dėl humanitarinių priežasčių – 13 straipsnis – Neteisėtas išorinės sienos kirtimas – 12 mėnesių terminas, skaičiuojamas nuo neteisėto sienos kirtimo dienos – 27 straipsnis – Teisių gynimo priemonės – Teisminės kontrolės apimtis – 29 straipsnis – Šešių mėnesių terminas, skirtas perdavimui įvykdyti – Terminų skaičiavimas – Skundo pateikimas – Stabdomasis poveikis“

Byloje C-490/16

dėl V*rhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) 2016 m. rugsėjo 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugsėjo 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

A.S.

prieš

Slovėnijos Respubliką

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (pranešėjas), J. L. da Cruz Vilaça, M. Berger ir A Prechal, teisėjai A. Rosas, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– A.S., atstovaujamo *svetovalca za begunce* M. Nabergoj ir S. Zbičajnik,

– Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos N. Pintar Gosenca, B. Jovin Hrastnik ir A. Vran,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou,

* Proceso kalba: slovėnų.

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos E. Armoët,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* L. Cordì,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. M. Tátrai ir M. Z. Fehér,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Crane, padedamos baristerio C. Banner,

– Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos U. Bucher,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande bei M. Žebre ir G. Wils,

susipažinęs su 2017 m. birželio 8 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – Reglamentas „Dublinas III“), 13 straipsnio 1 dalies, 27 straipsnio 1 dalies ir 29 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant Sirijos piliečio A.S. ir *Republika Slovenija* (Slovėnijos Respublika) ginčą dėl pastarosios sprendimo nenagrinėti A.S. pateikto tarptautinės apsaugos prašymo.

Teisinis pagrindas

3 Reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 19 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(4) [1999 m. spalio 15 ir 16 d.] Tamperėje įvykusio [Europos viršūnių Tarybos] posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<…>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą;“

4 Šio reglamento 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą (toliau – atsakinga valstybė narė), nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

5 To paties reglamento 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta:

„Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.“

6 Šio reglamento 7 straipsnio 2 dalyje patikslinta:

„Pagal šiame skyriuje įtvirtintus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.“

7 Reglamento „Dublinas III“ 12 straipsnyje įtvirtinamas valstybės narės, atsakingos už leidimų gyventi arba vizų išdavimą, nustatymo kriterijus.

8 Šio reglamento 13 straipsnio „Atvykimas ir (arba) buvimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais šio reglamento 22 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, įskaitant [2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su *Eurodac* sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1)], nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Šios atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.“

9 Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion.

Nepaisant pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje „Eurodac“ lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 14 straipsnį, prašymas siunčiamas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei, kurioje prašymas buvo pateiktas.“

10 Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 2 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„2. Prašymas atsiimti pateikiamas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje „Eurodac“ gavimo pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 9 straipsnio 5 dalį.

Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos „Eurodac“ gautais duomenimis, o kitais įrodymais, jis per tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, išsiunčiamas prašomai valstybei narei.

3. Kai prašymas atsiimti nepateikiamas per 2 dalyje nustatytus laikotarpius, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje pateiktas tas naujas prašymas.“

11 Reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Jei prašoma valstybė narė sutinka prašytoją <…> perimti savo žinion arba atsiimti, prašančioji valstybė narė praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį atsakingai valstybei narei ir atitinkamais atvejais jo tarptautinės apsaugos prašymo nenagrinėjimą. <…>“

12 Šio reglamento 27 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Prašytojas <…> turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

<…>

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba

b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, arba

c) atitinkamam asmeniui suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma veiksminga teisės gynimo priemonė, sustabdydamos perdavimo vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl pirmo sustabdymo prašymo. <…>“

13 Šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalys suformuluotos taip:

„1. Prašytojas <…> iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas <…> ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

<…>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 A. S. iš Sirijos išvyko į Libaną ir iš ten keliavo per Turkiją, Graikiją, buvusią Jugoslavijos Respubliką Makedoniją ir Serbiją. 2016 m. jis kirto pastarosios valstybės ir Kroatijos sieną. Kroatijos valdžios institucijos suorganizavo jo vykimą iki Slovėnijos sienos.

15 2016 m. vasario 20 d. A. S. atvyko į Slovėniją. Vėliau Slovėnijos valdžios institucijos jį perdavė Austrijos valdžios institucijoms. Šios atsisakė jį įsileisti į Austriją.

16 2016 m. vasario 23 d. A. S. Slovėnijoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

17 Slovėnijos valdžios institucijos paprašė Kroatijos valdžios institucijų perimti A. S. savo žinion pagal Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnį. Šis prašymas patenkintas 2016 m. gegužės 20 d.

18 2016 m. birželio 14 d. *Ministrstvo za notranje zadeve* (Vidaus reikalų ministerija, Slovėnija) nusprendė nenagrinėti A. S. pateikto tarptautinės apsaugos prašymo, motyvuodama tuo, kad šis asmuo turi būti perkeltas į Kroatiją, kuri laikoma valstybe nare, atsakinga už šio prašymo nagrinėjimą pagal Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalyje nustatytą kriterijų, nes A. S., atvykdamas iš trečiosios šalies, neteisėtai kirto Kroatijos sieną.

19 A. S. šį sprendimą apskundė *Upravno sodišče* (Administracinis teismas, Slovėnija). 2016 m. liepos 4 d. šis teismas atmetė jo skundą ir kartu sustabdė 2016 m. birželio 14 d. Vidaus reikalų ministerijos sprendimo vykdymą, kol pagrindinėje nagrinėjamoje byloje bus priimtas galutinis sprendimas. Todėl A. S. pareiškė ieškinį prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

20 Tokiomis aplinkybėmis *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar teisminė gynyba pagal reglamento [„Dublinas III“] 27 straipsnį taip pat apima 13 straipsnio 1 dalyje nustatyto kriterijaus sąlygų aiškinimą, kai valstybė narė priima sprendimą nenagrinėti tarptautinės apsaugos prašymo, o kita valstybė narė, remdamasi tuo pačiu pagrindu, prisiima atsakomybę už prašymo nagrinėjimą, bet prašytojas su tuo nesutinka?

2. Ar neteisėto valstybės sienos kirtimo sąlyga pagal reglamento [„Dublinas III“] 13 straipsnio 1 dalį turi būti aiškinama kaip nepriklausoma ir savarankiška sąvoka, ar ji turi būti aiškinama atsižvelgiant į [2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008, p. 98)] 3 straipsnio 2 punktą ir [2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas; OL L 105, 2006, p. 1), iš dalies pakeisto 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 610/2013 (OL L 182, 2013, p. 1)], 5 straipsnį, kuriuose apibrėžiamas neteisėtas sienos kirtimas, ir ar toks aiškinimas turi būti taikomas reglamento [Dublinas III] 13 straipsnio 1 daliai?

3. Ar, atsižvelgiant į atsakymą į antrąjį klausimą ir į šios bylos aplinkybes, neteisėto valstybės sienos kirtimo sąvoką pagal reglamento [„Dublinas III“] 13 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad sienos kirtimas nelaikomas neteisėtu, kai valstybės narės viešosios valdžios institucijos organizuoja vykimą tranzitu į kitą <…> valstybę narę?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar reglamento [„Dublinas III“] 13 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama grąžinti trečiosios valstybės pilietį į valstybę, laikytina pirmąja jo atvykimo į [Sąjungos] teritoriją valstybe?

5. Ar reglamento [„Dublinas III“] 27 straipsnį reikia aiškinti taip, kad [šio reglamento] 13 straipsnio 1 dalyje ir 29 straipsnio 2 dalyje nustatyti terminai neskaičiuojami, kai prašytojas naudojasi teise į teisminę gynybą, *a fortiori* kai pateikiamas prejudicinis klausimas arba kai nacionalinis teismas laukia, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateiks atsakymą į tokį klausimą, pateiktą kitoje byloje? Ar terminai skaičiuojami tada, kai atsakinga valstybė narė vis dėlto neturi teisės atsisakyti priimti?“

Procesas Teisingumo Teisme

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė, kad būtų pritaikyta Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra.

22 2016 m. rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinę advokatę, nutarė netenkinti šio prašymo.

23 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Teisingumo Teismo pirmininkas šios bylos nagrinėjimui suteikė pirmenybę.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, skųsdamas sprendimą jį perduoti, gali remtis šio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto atsakomybės kriterijaus dėl neteisėto valstybės narės sienos kirtimo klaidingu taikymu.

25 Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje patikslinama, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo perduoti faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

26 Tarptautinės apsaugos prašytojui suteiktos teisių gynimo nuo jo atžvilgiu priimto sprendimo dėl perdavimo priemonės apimtis patikslinta šio reglamento 19 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta, jog siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisių gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 38 ir 39 punktus).

27 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409) 61 punkte nusprendė, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, pateikdamas tokį skundą, gali remtis Reglamento „Dublinas III“ III skyriuje įtvirtinto atsakomybės už tarptautinę apsaugą prašymo nagrinėjimą kriterijaus klaidingu taikymu.

28 Toje byloje Teisingumo Teismas visiškai neatskyrė įvairių šiame skyriuje numatytų kriterijų, tarp kurių yra ir kriterijus dėl neteisėto valstybės narės sienos kirtimo, nustatytas šio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje.

29 Vis dėlto byloje, kurioje buvo priimtas minėtas spendimas, buvo tiesiogiai nagrinėjamas tik šio reglamento 12 straipsnyje nustatytas kriterijus.

30 Teisingumo Teismo toje byloje nurodyti motyvai *mutatis mutandis* taip pat taikytini dėl to paties reglamento 13 straipsnio 1 dalyje nustatyto kriterijaus.

31 Pirmiausia reikia pažymėti, kad Reglamento „Dublinas III“ 12 ir 13 straipsniuose išvardytiems kriterijams panašus vaidmuo tenka per šiame reglamente įtvirtintą, todėl jo laikantis vykdomą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 41–44 punktus).

32 Be to, permainos, susijusios su valstybės narės, atsakingos už vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo sistema, ir šios sistemos tikslai, pabrėžti 2016 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismas Sprendimo *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409) 45–59 punktuose, taip pat yra svarbūs tikrinant minėto reglamento 13 straipsnio taikymą.

33 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos aplinkybės, kad pagrindinėje byloje kita valstybė narė jau prisiėmė atsakomybę už konkretaus tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, svarbu pažymėti, kad pagal Reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnio 1 dalį apie sprendimą dėl perdavimo atitinkamam asmeniui galima pranešti tik tada, jei prašoma valstybė narė sutinka tokį asmenį perimti savo žinion arba atsiimti.

34 Esant tokioms aplinkybėms neturi būti laikoma, kad teisminė sprendimo dėl perdavimo kontrolė, kiek ji susijusi su šio reglamento III skyriuje nustatytų kriterijų taikymu, negalima, nes dėl to šio reglamento 27 straipsnio 1 dalis iš esmės netektų savo veiksmingumo. Be to, reikia konstatuoti, kad byloje, kurioje priimtas 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409), prašoma valstybė narė aiškiai pripažino esanti atsakinga už konkretaus tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

35 Remiantis visu tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, turi būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, skųsdamas jo atžvilgiu priimtą sprendimą dėl perdavimo, gali remtis šio reglamento 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto atsakomybės kriterijaus, susijusio su neteisėtu valstybės narės sienos kirtimu, klaidingu taikymu.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

36 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis, prireikus siejama su Reglamento Nr. 562/2006, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 610/2013, ir Direktyvos 2008/115 nuostatomis, turi būti aiškinama taip, kad tai, jog pirmosios valstybės narės valdžios institucijos, susidūrusios su nepaprastai dideliu skaičiumi trečiosios šalies piliečių, siekiančių tranzitu keliauti per jos teritoriją tam, kad kitoje valstybėje narėje pateiktų tarptautinės apsaugos prašymą, toleravo trečiosios šalies piliečio, kuris netenkina šioje pirmoje valstybėje narėje iš esmės nustatytų atvykimo sąlygų, atvykimą į jos teritoriją, turi būti laikoma, kad toks asmuo „neteisėtai kirto“ pirmosios valstybės narės sieną, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

37 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šios dienos sprendimo *Jafari* (C-646/16) 41–58 punktų, trečiosios šalies piliečio įsileidimas į valstybės narės teritoriją esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, neturi būti laikomas „viza“, kaip tai suprantama pagal Reglamento „Dublinas III“ 12 straipsnį.

38 Kalbant apie šio reglamento 13 straipsnio 1 dalies aiškinimą pirmiausia iš to sprendimo 60–72 straipsnių matyti, kad jei Sąjungos teisės aktai, priimti sienų kontrolės ir imigracijos srityse, laikytini teisiniu pagrindu, į kurį reikia atsižvelgti aiškinant šią nuostatą, sąvokos „neteisėtas valstybės narės sienos kirtimas“, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, apimtis iš esmės neturėtų būti tiesiogiai siejama su šiais aktais.

39 Toliau, kaip matyti iš minėto sprendimo 73–92 punktų, tai, kad pirmoji valstybė narė į savo teritoriją įsileido trečiosios šalies pilietį, kuris netenkino šioje valstybėje narėje nustatytų atvykimo sąlygų, o siekė tranzitu keliauti į kitą valstybę narę tam, kad ten pateiktų tarptautinės apsaugos prašymą, turi būti laikoma, kad toks asmuo „neteisėtai kirto“ pirmosios valstybės narės sieną, kaip tai suprantama pagal Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalį, kad toks sienos kirtimas buvo toleruojamas ar leidžiamas pažeidžiant taikytinas taisykles arba kad buvo leidžiamas remiantis humanitarinėmis priežastimis ir nukrypstant nuo iš esmės trečiosios šalies piliečiams nustatytų atvykimo sąlygų.

40 Galiausiai tai, kad siena buvo kirsta susidarius tokiai situacijai, kuriai būdingas nepaprastai didelio skaičiaus trečiųjų šalių piliečių, siekiančių gauti tarptautinę apsaugą, atvykimas, negali turėti reikšmės aiškinant arba taikant šią nuostatą (šios dienos Sprendimo *Jafari*, C-646/16, 93–100 punktai).

41 Atsižvelgiant į tai, reikia priminti, kad pagal Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnį tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimas atsakingai valstybei narei gali būti atliktas tik užtikrinus, kad suinteresuotajam asmeniui dėl šio perdavimo nebus realios grėsmės patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal šį 4 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65 punktą). Taigi, perdavimas negalėtų būti atliktas, jeigu dėl nepaprastai didelio skaičiaus trečiųjų šalių piliečių, siekiančių gauti tarptautinę apsaugą, atvykimo tokia grėsmė kiltų atsakingoje valstybėje narėje.

42 Tuo remiantis į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad jei pirmosios valstybės narės valdžios institucijos, susidūrusios su nepaprastai dideliu skaičiumi trečiosios šalies piliečių, siekiančių tranzitu keliauti per jos teritoriją tam, kad kitoje valstybėje narėje pateiktų tarptautinės apsaugos prašymą, toleravo trečiosios šalies piliečio, kuris netenkina šioje pirmoje valstybėje narėje iš esmės nustatytų atvykimo sąlygų, atvykimą į jos teritoriją, turi būti laikoma, kad toks asmuo „neteisėtai kirto“ pirmosios valstybės narės sieną, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl ketvirtojo klausimo

43 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į antrąjį ir trečiąjį klausimus, nėra reikalo atsakyti į ketvirtąjį klausimą.

Dėl penktojo klausimo

44 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis ir 29 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad šiose nuostatose numatyti terminai skaičiuojami toliau po to, kai dėl atitinkamo sprendimo perduoti paduodamas skundas, įskaitant, kai teismas, į kurį kreiptasi, nusprendžia Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

45 Reglamento „Dublinas III“ III skyriuje „Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai“ esančio 13 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje patikslinta, kad valstybės narės atsakomybės, grindžiamos neteisėto valstybės narės sienos kirtimo kriterijumi, nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio sienos kirtimo dienos.

46 To paties reglamento VI skyriaus VI skirsnyje „Perdavimas“ esančio 29 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jei perdavimas iš prašančios valstybės narės į atsakingą valstybė narę neįvyksta per šešių mėnesių laikotarpį, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei.

47 Iš šių abiejų nuostatų matyti, kad jose nustatytais terminais siekiama apriboti laiko atžvilgiu valstybės narės atsakomybę pagal Reglamentą „Dublinas III“.

48 Vis dėlto tiek iš šių nuostatų formuluočių, tiek iš jų vietos šiame reglamente matyti, kad jos taikomos skirtinguose šiame reglamente nustatytos procedūros etapuose.

49 Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas laikomas šioje nuostatoje nustatyto kriterijaus taikymo sąlyga, todėl turi būti užtikrinta, kad jo būtų laikomasi per atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą, kurią užbaigus, jei reikia, galėtų būti priimtas sprendimas dėl perdavimo.

50 Vis dėlto šio reglamento 29 straipsnio 2 dalis, susijusi su sprendimo dėl perdavimo vykdymu, gali būti taikoma tik jei tenkinamas perdavimo principas, t. y. ne anksčiau kaip tada, kai prašoma valstybė narė tenkina prašymą dėl perėmimo savo žinion arba atsiėmimo.

51 Taigi, su šiais abiem terminais siejami atitinkami režimai turi būti patikslinti atsižvelgiant į konkrečius jų tikslus per šiame reglamente nustatytą procedūrą.

52 Pirma, dėl Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino reikia pažymėti, kad šio reglamento 7 straipsnio 2 dalyje teigiama, jog pagal to paties reglamento III skyriuje įtvirtintus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

53 Taigi šio reglamento 13 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad valstybė narė, kurios išorės sieną neteisėtai kirto trečiosios šalies pilietis, negalės būti laikoma atsakinga valstybe pagal šią nuostatą, jeigu 12 mėnesių terminas, skaičiuojamas nuo neteisėto tokios sienos kirtimo, jau buvo pasibaigęs tą dieną, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.

54 Šiomis aplinkybėmis skundas dėl sprendimo perduoti, kuris neišvengiamai pateikiamas vėliau, nei pranešimas apie tokį sprendimą ar tarptautinės apsaugos prašymas, dėl savo pobūdžio negali daryti kokio nors poveikio skaičiuojant Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą.

55 Esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kai tarptautinės apsaugos prašymas pateikiamas nepraėjus 12 mėnesių nuo neteisėto valstybės narės sienos kirtimo, Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalies paskutiniame sakinyje nustatyta taisyklė neužkerta kelio šio atsakomybės kriterijaus taikymui.

56 Antra, dėl Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje nustatyto termino pažymėtina, kad, pirma, iš šio straipsnio skirtingų dalių tarpusavio ryšio ir, antra, iš to, kad šioje nuostatoje nėra jokios informacijos apie šio termino pradžios momentą, matyti, kad joje tik patikslinamos perdavimo įvykdymo termino, nustatyto šio reglamento 29 straipsnio 1 dalyje, pasibaigimo pasekmės (pagal analogiją žr. 2009 m. sausio 29 d. Sprendimo *Petrosian*, C-19/08, EU:C:2009:41, 50 punktą).

57 Vis dėlto Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalyje atsižvelgiama į galimo skundo pateikimo pasekmes numatant, kad 6 mėnesių perdavimo įvykdymo terminas prasideda tada, kai priimamas galutinis sprendimas dėl skundo ar peržiūros, su sąlyga, kad sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal šio reglamento 27 straipsnio 3 dalį.

58 Taigi tokio skundo, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, dėl kurio buvo pripažintas stabdomasis poveikis, pateikimas reiškia, kad iš esmės perdavimo įvykdymo terminas pasibaigs tik praėjus 6 mėnesiams po galutinio sprendimo dėl šio skundo priėmimo.

59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalies antras sakinys, siejamas su šio reglamento 7 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad skundo dėl sprendimo perduoti pateikimas neturi įtakos šio 13 straipsnio 1 dalyje numatyto termino skaičiavimui.

60 Šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalys aiškintinos taip, jog tokio skundo pateikimas reiškia, kad šiose nuostatose nustatytas terminas prasideda tik tada, kai dėl šio skundo priimamas galutinis sprendimas, įskaitant, kai teismas, į kurį kreiptasi, nusprendžia Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, su sąlyga, kad tokiam skundui buvo suteiktas stabdomasis poveikis pagal to paties reglamento 27 straipsnio 3 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, turi būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, skųsdamas jo atžvilgiu priimtą sprendimą dėl perdavimo, gali remtis šio reglamento 13 straipsnyje įtvirtinto atsakomybės kriterijaus dėl neteisėto valstybės narės sienos kirtimo klaidingu taikymu.**

2. **Reglamento Nr. 604/2013 13 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad jei pirmosios valstybės narės valdžios institucijos, susidūrusios su nepaprastai dideliu skaičiumi trečiosios šalies piliečių, siekiančių tranzitu keliauti per jos teritoriją tam, kad kitoje valstybėje narėje pateiktų tarptautinės apsaugos prašymą, toleravo trečiosios šalies piliečio, kuris netenkina šioje pirmoje valstybėje narėje iš esmės nustatytų atvykimo sąlygų, atvykimą į jos teritoriją, turi būti laikoma, kad toks asmuo „neteisėtai kirto“ pirmosios valstybės narės sieną, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.**

3. **Reglamento Nr. 604/2013 13 straipsnio 1 dalies antras sakinys, siejamas su šio reglamento 7 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad skundo dėl sprendimo perduoti pateikimas neturi įtakos šio 13 straipsnio 1 dalyje numatyto termino skaičiavimui.**

Šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tokio skundo pateikimas reiškia, kad šiose nuostatose nustatytas terminas prasideda tik tada, kai dėl šio skundo priimamas galutinis sprendimas, įskaitant, kai teismas, į kurį kreiptasi, nusprendžia Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, su sąlyga, kad tokiam skundui buvo suteiktas stabdomasis poveikis pagal to paties reglamento 27 straipsnio 3 dalį.

Parašai.